

Elastodontie: bioortodontie s posturální funkcí

3. část

Prof. Dr. Lorenzo Vanini, Dr. Filippo Cardarelli, prof. Dr. Camillo D'Arcangelo

Okluze a postura – držení těla: Z vědeckých a klinických poznatků dnes víme, že muskuloskeletální rovnováha stomatognátního systému ovlivňuje i muskuloskeletální rovnováhu celého těla pacienta. Jinými slovy: funkční poruchy okluze, temporomandibulárního kloubu a žvýkacích svalů mohou způsobit dysfunkce v různých oblastech těla mimo ústa, jako jsou hlava, krční oblast, záda, pánev, dolní končetiny a chodidla. Tyto poruchy jsou v mnoha případech zodpovědné za bolestivou symptomatologii různých částí těla, která částečně či významně zhoršuje kvalitu života jak z fyzického, tak z psychického hlediska. Tento patologický stav byl definován Vaninim, D'Arcangelem a Mastroberardinem jako „Posturální syndrom“. Ten se postupem času stává chronickým problémem a vytváří se kompenzační držení těla. (Poznámka redakce: 1. a 2. část článku naleznete v časopise *StomaTeam 2 a 3/2012*, nebo na www.stomateam.cz).

8letý pacient se skeletálně i dentálně otevřeným skusem

Malokluze byla charakterizována kolapsem horního zubního oblouku se zmenšeným prostorem pro prořezávání stálých zubů.

Terapeutická sekvence zahrnovala následující kroky (obr. 50–57):

- motivace
- logopedická terapie
- elastodontická terapie
- elastodontická retence po dobu asi 12 měsíců

Obr. 50

Obr. 50: Snímek držení těla pacienta s otevřeným skeletálním a dentálním skusem.

Obr. 51

Obr. 51: Počáteční telerentgen, na kterém je vidět rotace dolní čelisti a následné stlačení krčních obratlů.

Obr. 52

Obr. 52: Intraorální fotografie: otevřený skus.

Obr. 53

Obr. 53: Elastodontický aparát kombinovaný s extraorálním tahem.

Obr. 54

Obr. 54: Frontální intraorální fotografie po 7 měsících terapie.

Obr. 55

Obr. 55: Frontální intraorální fotografie po 24 měsících.

Obr. 56

Obr. 56: Počáteční intraorální fotografie.

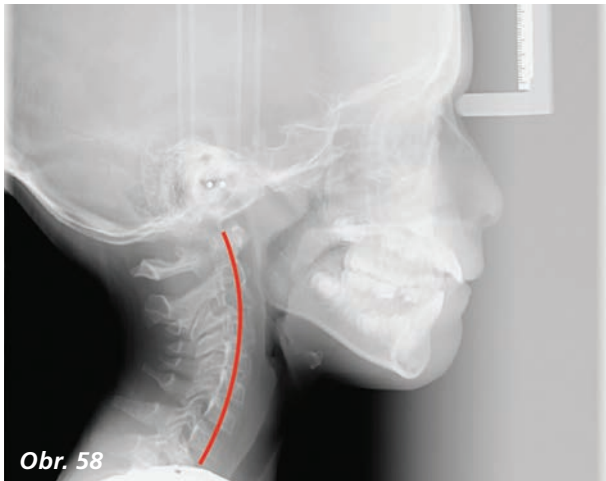
Obr. 57

Obr. 57: Intraorální kontrola po elastodoncii.

6letý pacient – závažná skeletální a dentální III. třída

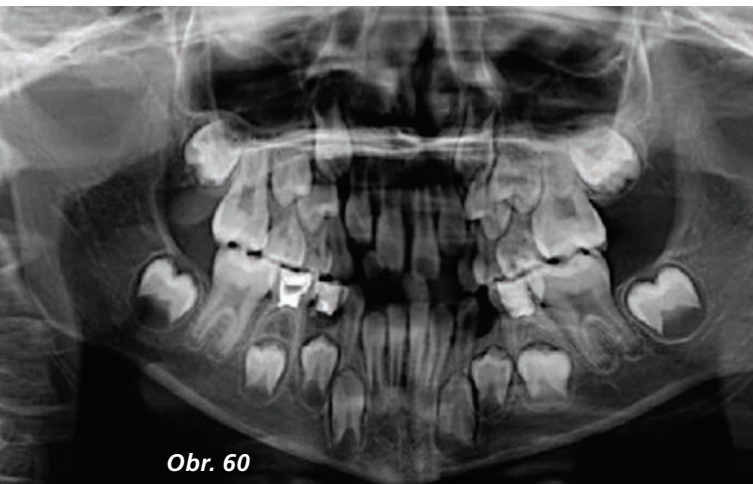
Malokluze je charakterizována kolapsem horního zubního oblouku s obráceným skusem frontálně.

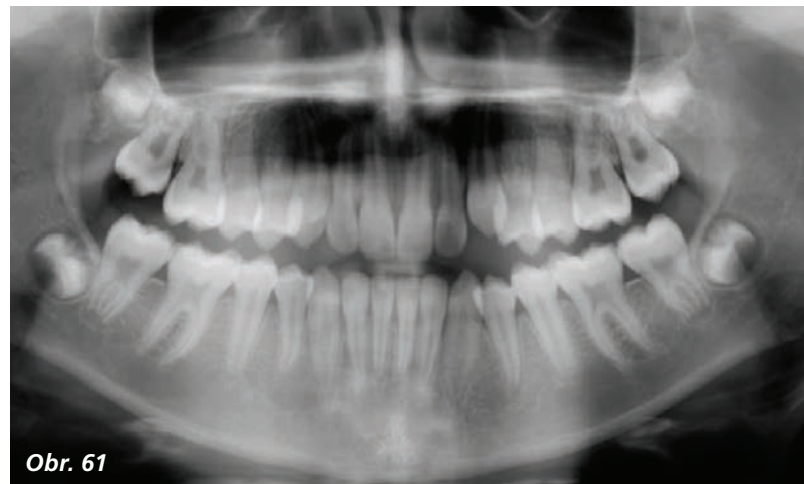
Obr. 58: Úvodní telorentgen s evidentní kompresí krku.

Obr. 59: Závěrečný telorentgen se zvětšením meziobratlového prostoru.

Obr. 60: Úvodní ortopantomogram: stěsnání v horním zubním oblouku.

Obr. 61: Ortopantomogram na konci terapie: obnova fyziologického prostoru pro zuby.

Obr. 62: Frontální intraorální fotografie: těžká skeletální a dentální III. třída.

Obr. 63: Vyřešení malokluze po 12 měsících elastodontické a dentální III. třídy.

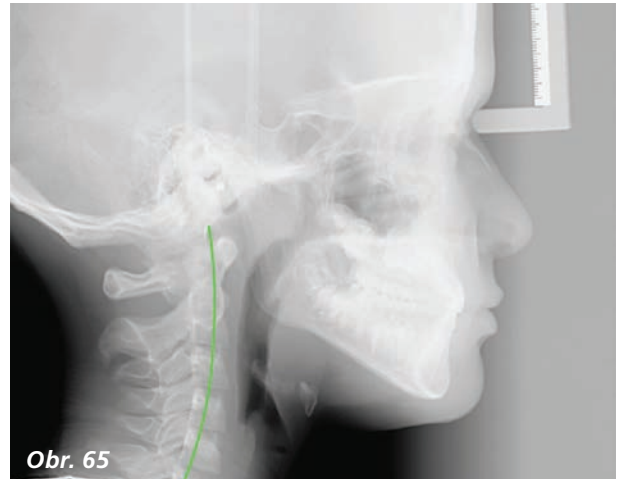
Terapeutická sekvence zahrnovala následující kroky (obr. 58–67):

- logopedická terapie
- elastodontická terapie pro III. třídu
- elastodontická retence po dobu asi 18 měsíců

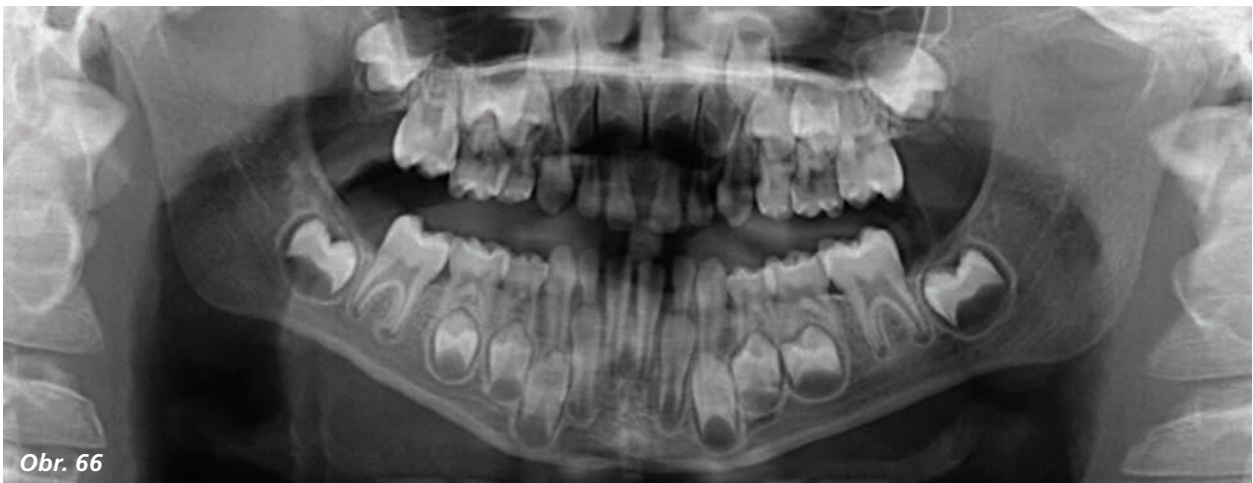
Obr. 64

Obr. 64: Vstupní telorentgen s evidentním zmenšením meziobratlových prostorů.

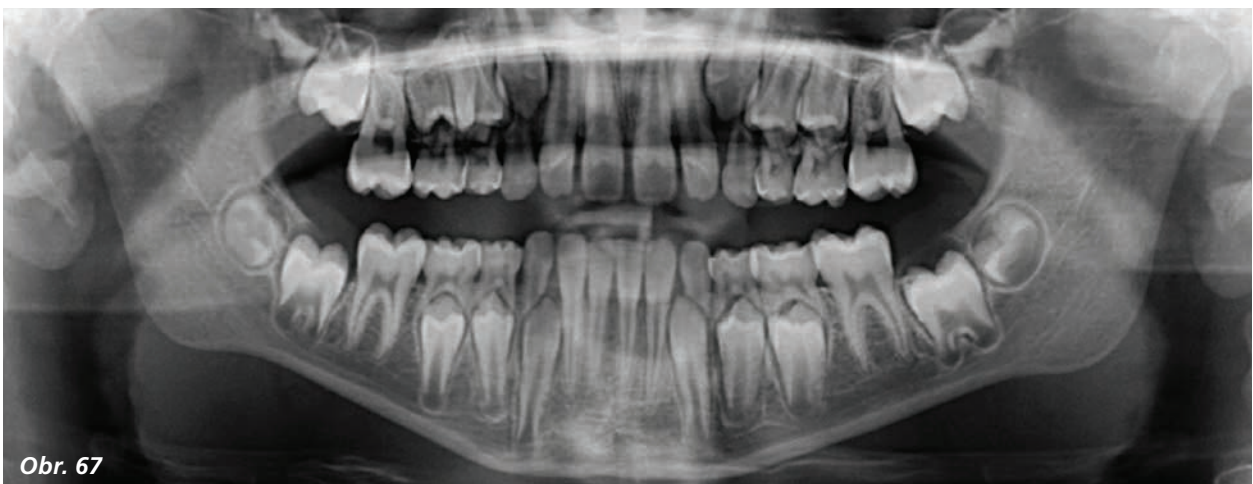
Obr. 65

Obr. 65: Závěrečný telorentgen se zlepšením cervikální křivky.

Obr. 66

Obr. 66: Úvodní ortopantomogram: stěsnání horního zubního oblouku se zmenšením prostoru pro správné prořezání horních stálých řezáků.

Obr. 67

Obr. 67: Ortopantomogram na konci terapie: obnovení transverzálního rozměru a správné polohy zubů. Na počátečním a závěrečném ortopantomogramu je viditelná expanze vytvořená elastodontickým aparátem a následné vyrovnání zubů jako výsledek obnovení funkce.

Sletý pacient s obráceným skusem

Malokluze byla charakterizována kolapsem horního zubního oblouku se zmenšeným prostorem pro prořezávání stálých zubů.

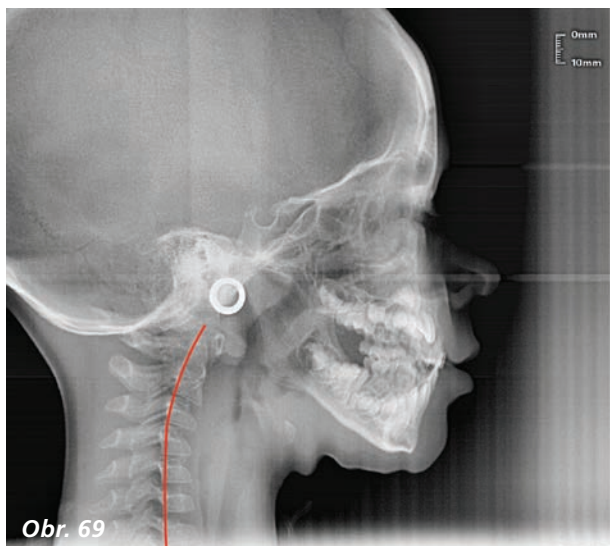
Obr. 68: Počáteční intraorální fotografie.

Terapeutická sekvence zahrnovala následující kroky (obr. 68–71):

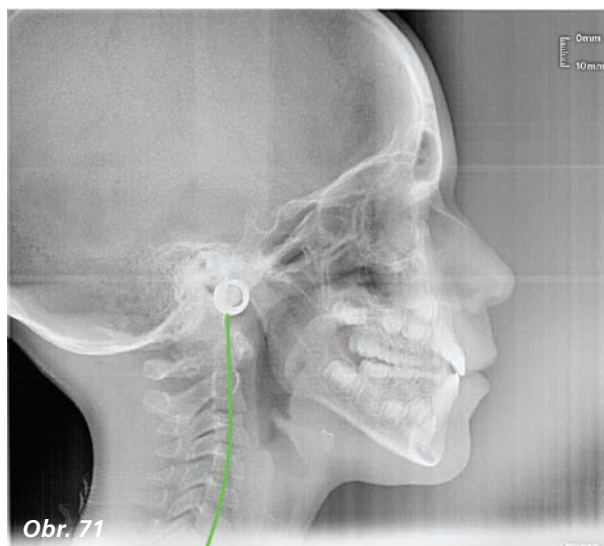
- motivace
- logopedická terapie
- elastodontická terapie pro III. třídu
- elastodontická retence po dobu asi 12 měsíců

Obr. 70: Frontální intraorální fotografie během elastodontické terapie aparátem AMCOP TC.

Obr. 69: Úvodní telorentgen s inverzí cervikální křivky malokluze skeletální III. třídy dědičného původu.

Obr. 71: Telorentgen po 1. roce terapie s evidentním vylepšením cervikální křivky a obnovením správných výchozích poměrů.

Závěr

Cílem tohoto sdělení je demonstrovat význam elastodontické léčby pro zjednodušení terapie malokluzí a omezení případných recidiv a komplikací.

Elastodontická terapie umožňuje řešit malokluze fyziologickým způsobem bez nutnosti extrakcí a využívá všechny koncepty konvenční ortodontie. Několik studií prokázalo, že je možno modifikovat kraniofaciální růst i v řádu 3–4 mm. A je možno upravit i směr růstu, proto je důležitá časná funkční terapie (obr. 17).

K tomu všemu musíme přičíst i velmi důležitý fakt, že korekce malokluze bude mít pozitivní vliv na posturu, a proto čím dříve zasáhneme, tím méně se uplatní negativní vlivy a posturální problémy.

Je velmi důležité vzít v úvahu, že postavení dolní čelisti ovlivňuje postavení krčních obratlů a tonus paravertebrálního svalstva. Příliš anteriorní postavení hlavy v sagitální rovině způsobuje nadměrnou kontrakci žvýkacích svalů s následnou dislokací čelisti nahoru a dozadu a zmenšení fyziologického prostoru pro kloub (obr. 18). Tento stav se prostřednictvím svalových řetězců na krku a ramenním

pletenci přenášejí na rameno a lopatku, přičemž ramena se postupně zvedají, lopatka se oddaluje od hrudního koše; to vše postihuje páteř a pánev a zejména m. psoas major, který kontrakcí určuje postavení pánve, a její postero-anteriorní rotace s následným zkrácením homolaterální dolní končetiny způsobující napětí a lumbosakrální bolesti.

Preventivní ortodoncie prostřednictvím elastodontických aparátů proto představuje významný krok vpřed na poli ortodontické léčby během růstu, neboť je schopna vyřešit většinu ortodontických problémů a u mnohých pacientů je dosaženo ideální okluze s estetickým, funkčním a posturálním profilem. V některých případech je na konci této terapie nutno nasadit fixní aparát (krátkodobě) pro drobné úpravy, jako je rotace laterálních zubů, vyrovnání horních špičáků, uzavření mezer, vyrovnání nebo torze řezáků a expanze zubního oblouku.

Prof. Dr. Lorenzo Vanini

Docent na Univerzitě Chieti (Itálie), hostující profesor estetiké záchovné stomatologie na De La Mediterranee University v Marseille (Francie) a na Univerzitě Andres Bello Vinã del Mar (Chile) již 25 let provádí výzkum kompozitních materiálů v Itálii a v Německu. V roce 1995 vyvinul kompozitní systém Enamel Plus HFO. Je aktivním členem Italské akademie zubních lékařů a Italské společnosti konzervativní stomatologie. Je autorem řady vědeckých publikací, spoluautorem manuálu/atlasu „Nové estetické koncepty v použití kompozitních materiálů“ vydaného v roce 1995 „Friends of Brugg“, spoluautorem manuálu/atlasu „Konzervativní restaurování laterálních zubů 2“ vydaného v roce 2000 nakladatelstvím „Friends of Brugg“ a autorem dvousvazkového pojednání „Konzervativní náhrady frontálních zubů“ vydaného Acme Viterbo v roce 2003, integrovaného multimediálního systému „Přímé kompozitní náhrady předních zubů“ UTET, spoluautor pojednání „Estetika, funkce a držení těla“ z roku 2018 vydaného nakladatelstvím Acme a kapitol v několika knihách o záchovném zubním lékařství a traumatologii v Itálii i v zahraničí. Přednášející na mezinárodních kongresech. Vedoucí praktických kurzů v rekonstrukční stomatologii na mnoha univerzitách v Evropě, USA, Chile, Argentíně, Brazílii, Izraeli a Číně se zaměřením na záchovnou stomatologii, protetiku a posturologii.

Dr. Filippo Cardarelli

Promoval s vyznamenáním v oboru stomatologie a protetika. Specializaci v ortodoncii získal na univerzitě v Miláně (Itálie). Do října 2019 působil jako lektor dětské stomatologie na Milánské univerzitě. Autor publikací v národních a mezinárodních časopisech. Autor nové ortodontické techniky pro děti a dospělé: Elastodontic Therapy®. Přednášející v Itálii i v zahraničí. Vědecký ředitel projektu Amcop Micerium v Itálii i v zahraničí. Freelancer působící v Isernii, Miláně (Itálie) a Chiassu (Švýcarsko), kde se zabývá výhradně ortodoncií a estetickou stomatologií. Na řešení zvláště složitých případů spolupracuje se specialisty v jiných oborech. Spolupracuje s Dr. Lorenzem Vaninim ze Švýcarska při řešení komplexních ortodontických pacientů, především těch, kteří jsou léčeni elastodontickou terapií.

Prof. Dr. Camillo D'Arcangelo

Je řádným profesorem záchovné stomatologie na fakultě zubního lékařství University of Chieti (Itálie), prezident SIDOC (Italská společnost záchovné stomatologie); děkan Klinikého oddělení záchovné stomatologie a zubního lékařství University of Chieti; děkan magisterské specializace v minimálně invazivní estetické stomatologii University of Chieti; profesor záchovné stomatologie, ortodoncie, dentální hygieny, ústní chirurgie University of Chieti; hostující profesor na mnoha mezinárodních univerzitách; čestný profesor Ukrajinské lékařské a stomatologické akademie; Člen redakční rady „Italian Journal of Endodontic“ (Itálie) a „Stomatology“ (Polsko); recenzent časopisů Journal of Adhesive Dentistry, International Endodontic Journal, Indian Journal of Dental research, Journal of Applied Oral Science, International Journal of Oral Science, Dental Materials; řečník zvaný na nejvýznamnější mezinárodní kongresy záchovné, protetické a estetické stomatologie. Publikoval více než 100 článků v prestižních mezinárodních časopisech. Jeho klinická praxe je zaměřena na záchovnou stomatologii a protetiku.